

Shongololo expres

Cesta vlakem The Southern Cross (Jižní Kříž) po šesti státech jižní a východní Afriky – JAR, Svazijsko, Mosambik, Botswana, Zimbabwe a Zambie

Text a foto: Milan Bučík

Jízda tímto vlakem je zážitkem, který vám za poměrně krátkou dobu dokáže nevšedním způsobem přiblížit hned několik zemí v této oblasti. Je to cesta po staré Rhodesově železnici, která v době svého vzniku měla ambici překlenout celý africký kontinent od jihu z Kapského města až na sever do egyptské Káhiry. Brzká Rhodesova smrt a nekonečnost písečné Sahary nakonec realizaci tohoto snu překazila. Vlak a trasa zdejší železnice vám umožní neopakovatelné prožitky. Málokdy za dva týdny uvidíte tolik zajímavého, řekl bych toho nejlepšího z většiny navštívených států. Navíc málokterému návštěvníkovi se oplatí jet jen na dva dny do Mosambiku nebo na tři dny do vnitrozemí Zimbabwe či Botswany. Takhle to máte všechno po ruce ve vlaku. Shongololo znamená v jazyce domorodých Zulů stonožku a přesně tak vypadá tento vlak vlnící se africkou krajinou. O cestu tímto dopravním prostředkem je i přes vyšší cenu mimořádný zájem a my jsme si museli udělat rezervaci asi dva roky předem. Sešlo se nás tady několik desítek zájemců z celého světa – dvě malé skupinky Čechů a Holanďanů, několik Američanů a Francouzů z karibského Martiniku a taky pár Australanů a Novozélandců. Ve speciálně upravené vlakové soupravě je zajištěno kvalitní ubytování v pohodlných kabinách se sociálním zázemím, nechybí luxusní jídelna a restaurace, bar a společenská místnost. Stará se o vás několik desítek lidí – asi osm zkušených jihoafrických průvodců, kuchaři, číšníci, stewardi, pokojské, dva strojvůdci a strojníci. Vlak si veze africkou divočinou všechno s sebou – nejen zásoby jídla a materiálu pro bohatou a pestrou nabídku jídel v restauraci, bohatě zásobený bar s nadprůměrnou zásobou světových a převážně výborných jihoafrických vín a taky šest velkých terénních Mercedesů, které často při zastávkách v divočině z vlaku vyraží s námi do okolí na kratší nebo až celodenní výjezdy. Prodlevy jsou minimální, skvělé zázemí máme ve vlaku a prvotřídní zážitky blízko všude kolem nás. Občas nás přibrzdí jen pár buvolů na kolejích. Náš luxusní hotel cestuje s námi. S šéfem vlaku a celé akce Emanueleem jsme se brzy spřátelili (byl to Zulu s nečesky znějícím příjmením Ndlovu) a dokonce nám vstřícně doplnil na další zastávce vinný lístek o pár našich oblíbených vín. Změna je život.

Trasa našeho Jižního Kříže vedla tentokrát z Pretorie na jihu až k Viktoriiným vodopádům na Zambezi.

Mám velice rád Jihoafrickou republiku a považuji ji za jednu z nejhezčích zemí světa. A to i přesto, že ji od pádu apartheidu v roce 1994 provází setrvalý pozvolný ekonomický sestup i díky reálně socialisticky orientované vládě řízené černošskou většinou. Ale socialistické vlády a neomarxistické myšlenky jsou dnes dominantní na celém světě a vidíme to dnes i v Evropské unii. Doufám jen, že se nedožiju dne, kdy už nebude z čeho rozdávat. Život se stále zrychluje a dnes už se dějí věci, o kterých jsem si myslel, že se jich už nedožiju. Jako podnikatel, který kdysi zaměstnával více než sto padesát lidí, převážně vysokoškoláků, jsem vždy věděl, že koruna, než se vydá, se napřed musí vydělat. Hodně jsem sponzoroval sport a také zdravotně postižené lidi v různých ústavech. Chodili za mnou často i známí a říkali, dej nám něco, pro tebe to nic není, odepíšeš si to z daní. Někteří si mysleli si, že peníze tiskne nejen vláda, ale i já. Když se člověku vede lépe, měl by mít sociální citění a pomáhat druhým. Ale je důležité vidět, kdo je ten potřebnější. Nelze pomáhat celému světu. Po těch letech vím, že sport je velká černá díra na peníze a ti skutečně nejpotřebnější jsou jinde - lidé sociálně opravdu nejslabší a hlavně ti se zdravotním postižením. Vzpomínám ale na jednoho nejmenovaného tenistu vozíčkáře z Brna, který mě před spoustou let požádal asi o čtyři sta tisíc s tím, že by si chtěl vyjet na mistrovství světa vozíčkářů do Austrálie, kde nikdy nebyl. Sport mám rád, snažím se hýbat celý život a můj volejbal mi kromě v dnešním věku trochu opotřebovaného těla a bolavých kloubů, které jsou důsledkem tvrdých mnohaletých tréninků dvoufázově trénujícího vrcholového sportovce a extraligového volejbalisty, dal hodně dobrých věcí důležitých pro život. Tah na branku a kondici tak důležitou pro náročné podnikání a zvládání stresových situací. Zážitky, soutěžení a setkání, které bych nevyměnil za nic na světě. Spoustu známých, což mi umožnilo dobře nastartovat po revoluci své podnikání. Také smysl pro fair play a život ve sportovním volejbalovém kolektivu mě naučil, že šest nejlepších hráčů ještě nemusí tvořit nejlepší tým, jednotlivci si musí sednout a táhnout za jeden provaz na hřišti i mimo ně. Kdo to nedokáže, nemá v týmu místo. Také tyto zkušenosti mi pomáhaly ve výběru spolupracovníků, na které jsem měl mimořádné štěstí a byl to jeden ze základů úspěchu. Koneckonců u způsobu podnikání, které je orientováno na znalosti lidí to jinak nejde. A sponzoringem jsem to chtěl sportu trochu vrátit. Ale to jsem odbočil, vraťme se do Afriky.

JAR

Jihoafrická republika je nádherná a zajímavá země a od roku 2000, kdy jsem zde byl poprvé se hodně změnila. Po pádu apartheidu v roce 1994 se tady znatelně zvýšila kriminalita a při mé první návštěvě bylo Soweto (část Johannesburgu) místo s nejvyšším počtem vražd na světě. V roce 2000 nás zde při návštěvě zdejší věže přišpendlila k zemi střelba v blízkosti našeho autobusu, po které jsme se museli více než sto metrů plížit do bezpečí podle pokynů našeho průvodce. Místní říkali, že za to může hlavně nekontrolovaný vysoký počet ilegálních migrantů přicházejících do země za lepším životem ze severu a to hlavně ze Zimbabwe a Botswany. V té době jsme v Pretorii strávili asi dvě noci v jednom pěkném malém hotelu v centru města a užívali si hezkého města plného krásných kvetoucích jakarand. Když se nás ale pár chtělo ještě večer jít po setmění projít po městě, majitel rezolutně zakroutil hlavou a řekl, že nás ven pustí jen se samopalníkem. Tak jsme si radši otevřeli na baru láhev dobrého vína a nepokoušeli osud. Není ale nutné se návštěvy země bát. Jako všude jinde je potřeba

zemi znát a respektovat pokyny zkušených průvodců. Nemůžete po setmění v Kapském městě chodit pěšky z centra na přístavní Water front, mohli byste mít problém. Na druhou stranu jsou zde stále ve vnitrozemí farmy, kde se ani v noci majitel nezamyká a jeho majetek je v bezpečí. Před pár lety už jsme po dříve nebezpečném Sowetu chodili vzpřímeně s hlavou vztyčenou a se smíšenými pocity si užívali „povinné“ turistické zastávky v pionýrské klubovně Harryho Petersona, mladého černošského chlapce zastřeleného policistou. Mladá pionýrka s šátkem na krku nám zapáleně řečnila o „světlych zítřkách“, které všechny v zemi brzy čekají. Pro mě, člověka, který v podobných „světlych“ časech prožil skoro polovinu svého života, z toho bylo až smutno a co nejdříve jsem se šel ven nadýchat čerstvého vzduchu.

Přes všechny tyhle dnešní obrázky mám Jihoafrickou republiku velmi rád. Je to země, kde je mimořádně hodně věcí, které mi dělají dobře. Neskutečná, často drsná příroda a safari parky. Hodně krásných golfových hřišť, až na výjimky cenově velmi dostupných při dnešním kursu randu proti koruně (za posledních dvacet let posílila koruna v tomto směru o sto procent). Scénicky nádherná vinařství v okolí Kapského města, kde si milovník tohoto moku opravdu přijde na své. Fascinující historie této země, kterou za tři století po příchodu prvních búrských osadníků, dovedla nezdolnost a pracovitost jejích bílých obyvatel a přírodní bohatství mezi nejvyspělejší ekonomiky světa a jedničku v Africe. V té Africe, kde v ostatních zemích od éry egyptských pyramid, většinou nikdo nic pořádného dodnes nevybudoval.

Čekala nás malá odbočka do Svazijska a Mosambiku a do země jsme se ještě měli vrátit před cestou na sever.

Svazijsko

Naše cesta pokračovala do svazijského Mbabane. Je to malé a chudé království s více než čtyři sta let trvající vládou jedné dynastie. Podobně jako Lesotho si i Svazijsko díky dobrým vztahům s britskou korunou uchovalo historickou nezávislost na JAR. Země se nachází na vysoké náhorní plošině a pokrývají ji savany a na severu deštný prales. V zemi se nachází překvapivě několik docela dobrých golfových hřišť, většinou mají investory ze sousední Jihoafrické republiky. Královým oblíbeným a jedním ze dvou nejlepších je Royal Swazi (fee R460). Je to velmi pěkná parkovka, první devítka je rovinatá, druhá hezčí kopcovitější, sevřená v údolí mezi horami s hezkými výhledy. Nehráli jsme ji, ale po návštěvě královského paláce v Mbabane, jsme se zde zastavili a procházeli. Hřiště bylo odděleno od okolí nenápadným kovovým plotem. Měl jsem už trochu golfový abstýák a tak jsem se rozběhl k plotu a nedočkavě jsem si na něj sáhl, abych byl grínu co nejblíže. Hned jsem dostal elektrickou pecku a odskočil jsem jako střelený zajíc. Pochopil jsem, že král zase nestojí o každého a hlavně nezvaného návštěvníka. Naštěstí elektrické napětí bylo nastaveno tak, aby nezabilo, ale jen důrazně „kopancem“ odstrašilo každého, kdo tam nemá co dělat. Král je neomezeným vládcem své země, nevím jaký má golfový hendikep, ale při jeho skoro dvaceti manželkách, mu už pravděpodobně na golf nezbývá moc sil ani času. Manželkou krále se zde může stát pouze žena, kterou si samozřejmě vybere a která mu musí před svatbou porodit dítě.

Mosambik

Čekal na nás Mosambik, bývalá portugalská kolonie a jedna z nejchudších zemí Afriky, která se ale pomalu probouzí po ničivé občanské válce k životu. Nadvláda Portugalců zde skončila vyhlášením nezávislosti po pádu domácího diktátora Salazara před necelými padesáti lety, zemi ale trvalo dalších skoro dvacet let, než se dočkala míru. Koloniální architektura na vás dýchne starými časy. Je to vidět zejména v hlavním městě Maputo, které leží u moře a je i hlavním přístavem v zemi. Náš vlak „parkoval“ přímo na hlavním nádraží navrženém samotným Eiffelem. Z památek stojí za zmínku katolická katedrála a Casa de Ferro – budova postavená jen z kovových částí.

Neobvyklá byla návštěva vojenského muzea, kde kromě zničených a už často rezivých „postsovětských“ tanků a několika migů (Sovětský svaz zde kdysi zbraněmi podporoval socialistickou část země) si nešlo nepovšimnout neobvyklé kreativity místních umělců, kteří ze starých zbraní hlavně z kalašnikovů, vyrobili řadu neuvěřitelných moderních „uměleckých“ výtvorů. Na nádraží vedle našeho vlaku „hlídkoval“ místní voják Harry, se kterým jsem se dal do řeči. V ničivé občanské válce přišel o polovinu své rodiny, která pocházela ze severní části země. Teď už byl více než rok ve službě a rodina o něm neměla žádné zprávy. Požádal mě, zda bych ho nevyfotil a neposlal fotku v dopise na adresu, kterou mi dal. Rád jsem to udělal a doufám, že byť se zpožděním, fotka k rodině v pořádku dorazila. Poslat fotku chytrým mobilem nešlo, ani Harry ani rodina na mobil neměli peníze.

Země se snaží lákat turisty a investory, ale jde to pomalu. Pobřeží a okolí Maputa má turistický potenciál, okolní moře bylo teplé a příjemné, ale potřebná infrastruktura zde zatím chybí. Krátký pobyt v zemi jsme si zpestřili lodním výletem na blízký ostrov Xefina a také

grilovanými rybami, které nám naši průvodci připravili na domorodé lodi. Ostrov dlouhá léta sloužil jako obchodní báze Portugalců a bylo zde rovněž vězení.

Kromě Jižní Afriky je ve většině států této oblasti velmi zastaralý vozový park. Vybudovaná Rhodesova železnice byla požehnáním pro rozvoj celé oblasti a hlavně obchodu. Náš luxusní vlak byl výjimkou, ale všechny ostatní vlaky, které jsme občas hlavně na nádražích potkávali, vypadaly úplně jinak. Totálně rezavé a vybydlené osobní i nákladní vagóny a polorezavé parní lokomotivy vzbuzovaly dojem, že pamatují ještě Cecila Rhodese, který železniční trať napříč Afrikou nechal vybudovat. Odvahu nastoupit do takového vagónu bych u sebe nenašel, ale na tvářích místních lidí bylo vidět že jsou vděční, že nemusí pěšky. A to jich běžně v kupé pro osm sedělo dvakrát tolik. Při návštěvě těch nejchudších zemí na světě, a v Africe je jich opravdu hodně, mě často napadá sem občas poslat na víkend nějaké nespokojence z blahobytné Evropy, kteří se domnívají, že (náš) stát je tady od toho aby byli šťastní, vedlo se jim dobře a měli všeho dostatek, aniž by většinou předvedli nějakou větší snahu pokusit si to zabezpečit také vlastním přičiněním. Tady by viděli úplně jiný svět, lidi bojující o jídlo a přežití každý den a přitom většinou s úsměvem, který už nás doma často moc nevidíte.

JAR Kruger park

Opustili jsme Maputo a před vjezdem do Zimbabwe na nás čekal vyhlášený Kruger park. Po pár dnech ve vlaku bylo příjemnou změnou nocovat ve vyhlášené lodgi Lion Sands. Její neotřelý koloniální luxus v soukromé rezervaci uprostřed divočiny byl velmi příjemný. Na rozdíl od veřejné části Krugerova parku, kde turisté projíždějí s průvodci buď na velkých nákladních autech nebo malé skupiny v terénních džípech, je tato část parku dosti nepřehledná, s množstvím stromů, křovin a skalisek. Jezdili jsme na speciálně upravených

nízkých a otevřených terénních vozech a vždy s námi byl řidič a stopař, oba byli pro všechny případy vyzbrojeni kulovnicí. Stopař měl speciálně upravené sedátko vlevo na boku přední části vozu a zkušeně řídil směr naší jízdy, abychom viděli co nejvíce. Kruger i vzhledem ke své nepřehlednosti je velmi nebezpečný a je přísně zakázáno z vozu během safari vystupovat, je to možné jen na bezpečných a předem určených zastávkách. Nezřídka se stane, že porušení turista zaplatí životem. Nejezdí se jen po asfaltových a prашných cestách, ale většinou přímo i nerovným terénem. Nám se při přejezdu jednoho písčného převisu porostlého stromy a

křovinami podařilo s vozem zapadnout a trvalo nám skoro hodinu než nás průvodci vysvobodili a vůz byl schopen odjet. Řidič si to odpracoval s lopatou a dřevem v okolí, kterým podkládal kola, my jsme museli zůstat tiše uvnitř a stopař mu trochu pomáhal, ale jinak s puškou hlavně sledoval okolí. Jedna z nejvíce fascinujících věcí na safari je vjet s autem skoro až mezi smečku líně se povalujících predátorů, kteří vrčící auto, nevím proč, ale berou jako normální součást přírody a tolerují ho. Nesmíte se ale nedej bože vyklánět, pořvát, natahovat mimo vůz ruce s foťákem nebo nemít nohy uvnitř. To už riskujete, že se stanete lovnou zvěří.

Pokud se vám poštěstí nocovat v africkém parku, tak hodně lodgí nabízí návštěvníkům noční safari. Je to zajímavý zážitek, rangeri vědí kam vás zavést a co ukázat. V noci je samozřejmě hůře vidět, ale stopaři vám místo dobře nasvítí a v noci vidíte zvířata často v jiných pozicích než přes den. Hodně zvířat a nejen ptáků je možno spatřit v korunách stromů. Tma vás přirozeně nutí používat i vaše další smysly a objevujete nepřebornost zvuků noční divočiny. A vidět skupinku dvaceti slonů jak se v noci spokojeně pase při měsíčku je silný zážitek. Mimochodem toto zdánlivě dobrácké a mírumilovné zvíře je asi největším ničitelem africké savany. Kvůli dvěma zeleným větvím akácie či jiného, jemu chutného stromu, je schopno za pochodu tento strom polámat či zdevastovat, takže i za malým stádečkem zůstává velká spoušť, ze které se příroda dlouho vzpamatovává.~

Po večeri jsme si šli ven sednout na drink k velkému ohništi a u sklenky vína jsme si povídali a poslouchali noční zvuky africké divočiny. Byla konec konců jen pár desítek metrů od nás, tentokrát ale za vysokým kovovým plotem, který byl v noci pod napětím. Taková bezpečnostní opatření, která stojí peníze navíc, jsou ale pouze v Kruger parku a jeho soukromých rezervacích, jinde v Africe se s tím většinou nesetkáte a jste přímo součástí divoké přírody se všemi benefity i mínusy s tím spojenými. Jsou zde i privátní lovecké lodge, kde si můžete zaplatit za odstřel zvěře nemalou částku. Dnes se o tom moc nemluví, ani se tím už příliš nikdo nechlubí, ale náš ranger mi říkal, že odstřel lva přijde v přepočtu asi na půl miliónu korun. Vzpomínám si, že před lety zhruba stejnou částku stála i dobře vydělaná lví kůže s preparovanou lebkou v jednom luxusním obchodě se suvenýry u Joburgu. Na cestování je kromě poznávání nových míst zajímavé i to, že se často můžete potkat s velmi zajímavými lidmi. Nás takový zážitek potkal v přítomnosti planoucího ohně v africké savaně. Seděli jsme v menší skupince a klábosili a ani jsme si nevšimli, že si na druhé straně ohně přisedli čtyři muži. Ani nevím o čem jsme se bavili a zda útržky z našeho hovoru nepřeletěly přes plameny na druhou stranu. Ale když naše láhev vína byla už skoro vypitá, přišel nezvaně číšník a nesl novou, velmi dobrou. Než jsme stačili dát najevo své překvapení že jsme si nic neobjednali, zdvořile se uklonil a sdělil nám, že nám láhev na svůj účet posílají ti čtyři pánové odnaproti. Pozdravili jsme je na dálku a skleničkou připili na jejich zdraví. A protože jsme byli hrdí a neměli jsme zapotřebí, aby za nás někdo platil, tak jsme se zeptali číšníka, co pijí pánové naproti a požádali ho, aby jim podobnou dobrou láhev vína přinesl, až tu svoji vyprázdní. Teď se zase trochu divili oni a z toho jsem usoudil, že nastal ten pravý okamžik pro naše seznámení. A bylo z toho pár dalších hodin strávených v příjemné společnosti. Pánové byli otevření a veselí Australani a přijeli na pár dnů na safari a taky si zde zahrát dobrý golf. Mohli

jsem si tak další dvě hodiny kamarádsky povídat. Na závěr, když se loučili, mi jeden předal navštívenku a povídá, že kdyby nás někdy vítr zavál do Austrálie, můžeme si u nich v Melbourne zahrát golf. Navštívenku jsem dlouho opatroval, ale dnes už ji nemám. Nepamatuji si už ani jméno, ale vím, že tento sympaták byl presidentem PGA Australian Open v Melbourne. Život někdy přináší různé situace, ale kdyby mi někdo před lety řekl, že na safari v Zimbabwe potkám šéfa PGA Australian Open, považoval bych ho za blázna.

Historii lidstva tvoří národy a jejím hybatelem jsou zejména jejich velcí mužové. Jedním z těch, kdo pozitivně spoluvytvářeli a nejvíce ovlivnili historii jižní a východní Afriky je Cecil Rhodes. Navázal na búrské osadníky, kteří jako první obdělali a řemeslně a hospodářsky povznesli tuto zemi.

V dnešní době politické korektnosti a různých aktivistických hnutí sílí na řadě míst světa snahy o přepisování historie. Jsou často přímo úměrné tomu, jak obecně klesá vzdělanost společnosti a znalost historických faktů. Dost mi to vadí i proto, že jsem sám musel přes tři dekády svého života prožít v socialismu, kde mi často do hlavy vtloukali různé věci a přitom moje oči a rozum viděly něco jiného. Zvláště když jsem měl možnost jako sportovec cestovat po světě i v dobách, kdy byl skoro celý národ zavřený doma a musel věřit tomu, co dávali v televizi.

Dnes vidíte nového amerického presidenta Bidena, který ze své oválné pracovny odstraní sochu Winstona Churchilla a sledujete odstraňování nejružnějších soch historických velikánů po celém světě často lidmi, jejichž znalosti historie by neobstály ani v sedmé B. Třeba v kampusu university v Kapském městě odstranili sochu Cecila Rhodese. Té university, která mu vděčí za svoji existenci a která stojí na pozemcích, které jí kdysi daroval. A to možná tito aktivisté vystudovali s pomocí Rhodesova stipendia. Opravdu nevděk světem vládne. Přitom Rhodes zemřel dříve, než vznikla Jihoafrická unie a než se apartheid stal základem mezirasových vztahů. Byl to vizionář a úspěšný podnikatel, který se na vlnách britského impéria a průmyslové revoluce vypracoval z nemajetného pěstitele cukrové třtiny v Natalu až k majetnictví výnosných diamantových dolů v Kimberley. Byl v tom nejlepším a nejhrdinštějším slova smyslu nadšeným britským imperialistou a naplňovatelem ideálů dalšího velkého Brita či lépe Skota Davida Livingstona. Ideálů šíření civilizace, obchodu a křesťanství do nitra černé Afriky a to nejlépe prostřednictvím britského národa a jeho šikovnosti. I když by matička Británie ve své koloniální historii našla řadu představitelů a událostí, které by nejraději zakryla černou plachtou, tak určitě mezi ně nepatří tato postava diamantového magnáta, který nebyl nikdy člověkem rasistických názorů ani žádné rasistické či segregační zákony ve svých firmách i provinciích, které jako zástupce koruny a guvernér spravoval, nezavedl. Cecil Rhodes byl po celý svůj život člověkem, který spojoval protichůdné zájmy britského a búrského elementu v Africe se společným cílem a tím byla prosperita a stabilita kolonie.

V těch dobách bylo celé území mezi řekami Zambezi a Limpopo stálým bojištěm hlavně mezi domorodými kmeny Mashonů a Matabelů o dobytek, ženy a otroky.

Rhodes tehdy v čele Britské jihoafrické společnosti zastavil kruté vraždění na celém území a celou oblast připojil k impériu a potlačil i opakované povstání matabelského krále Lobenguly. Lobengulovi předci opustili svoji původní domovinu na severovýchodě JAR a utekli na zdejší sever před krvežíznivostí a krutostí zuluského krále Shaky, který se svojí vítěznou taktikou „buvolího rohu“ se svou početnou a dobře vycvičenou armádou - přes primitivní výzbroj (štíty a krátké kopí) - dosáhl i několik pozoruhodných vítězství nad Brity. A tak vznikla Rhodesie, později Severní a Jižní, a ještě později Zambie a Zimbabwe. Celou dobu bylo hlavně Zimbabwe nebývale prosperující africký stát, který zruinoval až po roce 1980 diktátor Mugabe.

Bylo by dobré pochopit, že dnešní Jižní Afrika není jen Nelson Mandela a stateční bojovníci proti apartheidu. Jsou to také Cecil Rhodes, Jan Christian Smuts, Louis Botha a další, kteří položili základy její dnešní hospodářské prosperity, vzdělanostnímu rozvoji a demokratickému způsobu vládnutí. Možná kdyby bylo více Rhodesů a méně Mugabů, byl by už dávno konec sto let trvající ostudy v podobě nikdy nekončících a nic nepřinášejících sbírek na děti a hladovějící v Africe. Peníze z těchto darů většinou skončily úplně někde jinde. Cecil Rhodes byl představitelem impéria s jeho světlými i stinnými stránkami. Můžeme se na to dívat z různých stran, ale nikdo mu nemůže upřít zásluhu o razantní civilizační změny a hospodářský rozvoj v jižní Africe. Tvrzení, že se to dělo na úkor původních obyvatel, by bylo hodně pokrytecké. Z Rhodesova dědictví těží celá Jižní Afrika dodnes. Z řady projektů, které po něm zůstaly, je nutno zmínit i dlouhou železniční trať spojující zdejší často nehostinné a hůře dostupné oblasti.

My jsme opustili Kruger park a pokračovali dále vlakem na sever. Ráno jsme naskákali do našich terénních aut a čekala na nás asi přírodně nejkrásnější část celé Jižní Afriky – kaňon řeky Blyde s „Božským oknem“ God Window a vodopády Mac. Zírala na nás místy až kilometrová hloubka kaňonu a výhledy do okolí byly skutečně nadpozemské. Nedaleké retro zlatokopecké městečko dalo zavzpomínat na staré časy.

Až na pár nocí, které byly příjemnou změnou, a strávili jsme je v safari lodgích, jsme si užívali příjemného zázemí našeho vlaku. Název našeho kupé Isidlwana připomínal jednu z nejslavnějších vítězných zulských bitev proti Britům. Náš sympatický barman John byl taky Zulu a když nás jednou u drinku slyšel debatovat o golfu, hned se vmísil do našeho hovoru. Sám byl dosti mladý a tvrdil že svůj HCP o velikosti 2 získal na veřejném hřišti v Joburgu, kde mohl hrát za roční poplatek v přepočtu asi 2000 Kč. O golfu byl schopen se bavit celé hodiny. Společnost na naší cestě i ve vlaku nám dělal asi šestičlenný tým našich skvělých a zkušených průvodců a současně řidičů našich džípů. Často jsme jezdili s Hansem, potomkem německých přistěhovalců, který nás bavil svými vtipnými historkami. Jezdil tuto trasu již několik let a jednou jsem ho na chodbičce u jeho kupé přistihl, jak tam nakládá dva pytle s obilím. Svěřil se mi, že ho na konečné bude čekat jeho mladá a hezká černošská přítelkyně s matkou a rodinou, kterou občas navštěvuje a trochu jí i naturálně pomáhá. Než se Jižní kříž ve Victoria Falls obrátí na zpáteční cestu s novou výpravou, vždy tam asi dva dny čeká na nádraží a to je Hansova dovolená a hezké chvílky s jeho partnerkou. Rádi jsme večer u skleničky dobrého vína seděli s Helenou Botha. Poutavě a hezky vyprávěla a byla nositelkou velmi slavného jména – její prapradědeček byl uznávaným ministerským předsedou. Skamarádili jsme se s holandskými manželi. Zajímali se o vše možné, ale nejvíce je zajímalo, kolik nás stál tento zájezd. Všeobecně známá šetrivost Skotů dostala na frak ve srovnání

s Holanďany a některými mezinárodně známými příslovími, které na ně trefně seděly. Jako například „za holandskou loď ani žralok neplave“ nebo „co Skot zahodí, Holanďan zvedne“. Pochopil jsem co by nejraději slyšeli a řekl jsem jim asi polovinu ceny, kterou jsme skutečně zaplatili. Paní měla brzy po náladě, za pár minut se omluvila a odešla spát. Ale jinak to byli velmi příjemní lidé, později jsme se jim na Hwange přiznali, že naše cena byla vyšší, objednali jim večer u ohně drink na odpuštění a společně se tomu zasmáli.

Náš vlak si to supěl pomalu na sever a krajina za okny vagónu se postupně měnila. Většinou rovinatou polopoušť která ještě více na západ přecházela do pouště Kalahari, vystřídalá podél vlaku malebná pahorkatina se skalnatými útvary řídce porostlá stromy a křovinami.

Ráno hned po snídani jsme nastoupili do džípů a vydali se na průzkum zdejšího vnitrozemí. V městečku Thohaydn, kde se pěstuje čaj, jsme navštívili několik řemeslných dílen. Zvláště návštěva místní barvírny nás vrátila o několik století zpět. K večeru na nás čekala návštěva zdejší domorodé vesnice s ohňovými tanci a vystoupeními domorodých tanečníků za svitu pochodní. Místní ženy pro nás připravily velice chutnou domorodou večeři, servírované pokrmy nám slovně ani pohledově nic neříkaly, ale potvrdila se mi moje zkušenost z cestování po světě. I lidé v nejchudších zemích mají dobře vyvinuté chuťové pohárky a dokážou uvařit excelentní lokální nebo chcete-li domorodá jídla. Další den nás čekal výlet na Great Zimbabwe – Velkou pevnost Zimbabwe. Je to asi sedm set let stará, po egyptských pyramidách, nejstarší a největší kamenná stavba Afriky. Dodnes je záhadou pro archeology, uvádí se že v době největšího rozmachu zde žilo více než dvacet tisíc lidí. Jak narůstal počet lidí, byl stále větší problém se zdroji vody a potravin a společenství této velikosti se nakonec rozpadlo. Slávu tohoto království v současnosti připomínají pouze rozsáhlé kamenné ruiny,

ale tajemnou atmosféru zde můžete cítit dodnes. Naší další zastávkou bylo koloniální Bulawayo. Jeden z našich kamarádů podnikal ve výrobě malých lokomotiv a tak bylo nabíledni, že navštívíme zdejší železniční muzeum. Byl to opravdový rezavý skanzen historie africké železniční dopravy. Některé exempláře měly i více než sto let a mohli jsme si je prolézat celé dopoledne. Vrcholem expozice byl starý Rhodesův osobní vagón. Říká se, že dějiny vždycky píšou vítězové. Mohli jsme se o tom přesvědčit ve zdejších národním muzeu, které bylo, stručně řečeno, ódou na život a úspěchy diktátora Mugabeho. Co mě opravdu zaujalo, bylo sledovat Mugabeho rodokmen, který jeho „romanopisci“ i formou rodového stromu dokázali protáhnout zpět až do 17.století a tím jednoznačně „právně“ doložili jeho doživotní nárok na presidentskou funkci, při které se mu podařilo zemi dovést k totálnímu bankrotu. Současně jim nečinilo problém odstranit ze zdejšího hlavního náměstí sochu Cecila Rhodese. Nepřekvapil by mě ani nález dokumentu, že první žárovku v Africe vynalezl nějaký Mugabe už v 18.století.

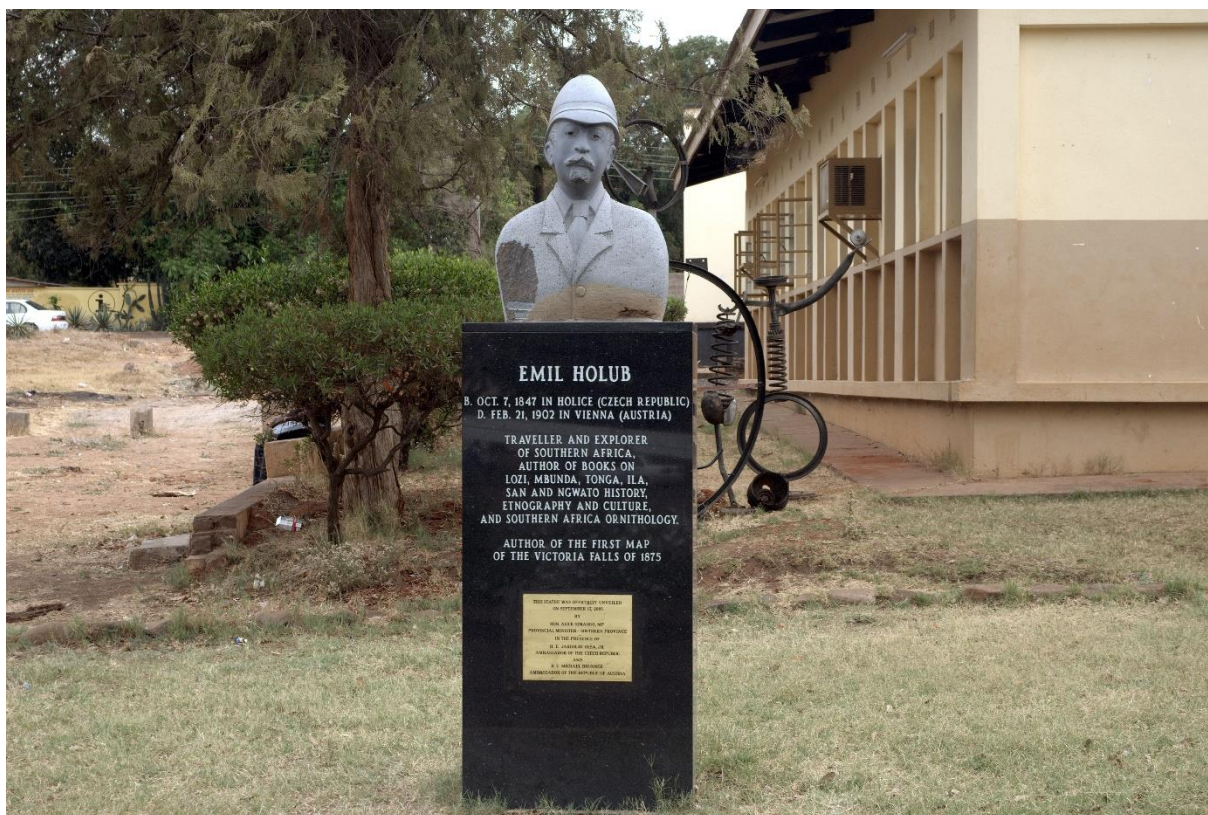
Pokud se někdy dostanete až do těchto míst, vypravte se k nedalekým Žulovým pomníkům. Jsou to skalní útvary a obrovské balvany v srdci Matobské vrchoviny, kde je skromně pohřben Cecil Rhodes. Často nad nimi krouží vzácní orli černí.

Pokračovali jsme dále na sever a čekal na nás jeden z nejhezčích safari parků – Hwange. Je velice bohatý na všechny druhy zvěře včetně Big five a je místem s největší populací slonů a zeber v Zimbabwe. Tentokrát jsme se rozhodli opustit vlak a připlatit si za nádhernou noc v jedné ze zdejších loveckých lodgí. Ležela u řeky v divočině a my tak mohli z necelých sto metrů sledovat neskutečný rej zvířat u večerního i ranního napajedla. Lodge tvořila centrální přízemní budova s recepcí, barem a restaurací a asi deset dvoupokojových chatiček vzdálených padesát až sto metrů od recepcce, se kterou je spojoval pouze úzký dřevěný chodník. Všude totální divočina, žádný plot nebo bariéra, která by bránila zvěři, aby se neprocházela přímo mezi námi. Ale asi to měli místní nějak pod kontrolou, jediné upozornění, které se nám z recepcce dostalo, bylo, abychom po setmění nechodili sami z pokoje do baru, ale předem vždy zavolali na recepci. Pak přišel vždy ranger s puškou a osobně nás doprovázel tam i zpět. Vzpomínám na úžasné noční safari, na které nás vzali a nikdy v životě nezapomenu na obrovské asi stočlenné stádo slonů, na které jsme další den ráno u řeky narazili. Dvoudenní odpočinek od našeho vlakového kupé, jsem si zpestřili lodní vyjížděkou po jezeře Kariba, vycházkou k blízkým vodopádům a roklině Devils Gorge. Čekala nás už jenom několikadenní závěrečná etapa a to v Livingstone, na hranicích mezi Zambií a Zimbabwe, kde se kromě několika rezervací nachází i Viktoriiny vodopády, které objevil David Livingstone, ale jejichž první mapu, a to ví málokdo, sestavil český rodák a cestovatel Emil Holub. Tato významná událost je zaznamenána i na pomníku našeho cestovatele, který společně odhalili ke 100.výročí jeho úmrtí český a rakouský velvyslanec.

Náš Jižní Kříž dorazil na severní hranice Zimbabwe a přešel přes nádherný železniční most překlenující Viktoriiny vodopády až na nádraží do městečka Livingstone, ležícího už v Zambii, které se na několik posledních dnů naší pouti stalo naší konečnou stanicí a odkud

jsme ještě několik dalších dnů vyráželi do okolí. Podnikali jsme z našeho vlaku výlety a vycházky do blízkého i vzdálenějšího okolí.

Celá zdejší oblast je úžasným místem s množstvím překrásných přírodních parků, jedněmi ze tří nejkrásnějších vodopádů na světě a vše je zde relativně blízko. Stýkají se zde hranice čtyř států – Zambie, Zimbabwe, Botswany a Namibie. Jedním z nejhezčích zdejších parků je i blízké Chobe ležící asi hodinu cesty od Livingstone. Vstupní branou do rezervace v této části parku je správní středisko Kasane. Sever parku je velmi bohatý na vodu a vytváří zde velmi rozmanité biotopy, kde se ve velkém daří zejména slonům, buvolům a antilopám a současně různým šelmám, které tyto býložravce loví - lvům, gepardům, hyenám a hyenovitým psům. Severní hranici tvoří řeky Linyanti a Chobe, je to stejná řeka nesoucí ale dva různé názvy, Linyanti označuje její horní tok a Chobe spodní a silnější, který se u Kasane vlévá do mohutné Zambezi. Hlavně menší přítoky Linyanti vytváří spoustu bažin a mokřadů. Pro pozorování zvěře je ve většině afrických parků nejvhodnější období mezi srpnem až listopadem. Žije zde i mnoho hrochů, kteří často k životu vyhledávají mělké tůně. Hroch je savec a pod vodou se většinou pohybuje na svých krátkých nohách po nadechnutí. Žije

v komunitách, kterým velí většinou dominantní samec. Statisticky má hroch za rok na svědomí nejvíce lidských životů. Většinou ho uvidíte jen ve vodě, ze které mu kouká pouze

hlava často s otevřenou tlamou a velkými zuby, jak kolem sebe frká a víří vodu. Samci si zde často svými exkrementy značují své teritorium. Je velmi vzácné vidět celého stojícího hrocha na souši o velké skupince ani nemluvě. Je hodně nebezpečné chodit pěšky k takovému hippo poolu, zvláště když je okolí nepřehledné a porostlé hustými křovinami. Pokud by takto někdo stál a z druhé strany by se objevil hroch, který by usoudil, že je mu bráněno v přístupu k vodě, byl by takový člověk ve velkém ohrožení života. Navštívil jsem hodně safari parků v Africe, ale nikde jsem neviděl tolik a stojících hrochů jako zde. Neodolali jsme a na lodi po Zambezi absolvovali vodní safari. Na řece je i celá řada menších ostrůvků, na jednom z nich jsme viděli asi padesát stojících hrochů.

Livingstone je vcelku poklidné turistické africké městečko, kde dlouho ani nevnímáte, že jste součástí divočiny. Těch pár dnů, které jsme zde strávili, jsme využili každý jinak. Chtěli jsme malou změnu a doporučili nám dobrou „italskou“ restauraci v centru. Pokud takovou volbu uděláte, neočekávejte v Africe stejné chutě jako v Neapoli nebo ve Florencii. Přece jenom jste v jiné zemi, mají zde jiné suroviny a taky neplatí italské kuchaře. Ale jíst se to dá a je to dobrá změna. Nejdál k italské mozzarella, pokud si pamatuji, měla před lety mozzarella v tanzánské Arushi. Když jsme takhle po večeri restauraci opouštěli, zastavil nás vrchní číšník a poprosil o patnáct minut strpení. Necháпали jsme proč, ale když jsme vystrčili hlavu na ulici,

kráčelo po ní asi deset buvolů. Hned jsme uskočili a neprotestovali.

Jednou odpoledne jsme takhle po obědě siestovali v našem vlaku na nádraží ve Victoria Falls.

Nebyl to Hauptbahnhof Berlin, ale bylo tam několik kolejí a náš vlak byl odstaven na jedné zadní. Pěkné malé nádraží, postavené ve viktoriánském stylu, lemovala řada vzrostlých stromů a dva rostly skoro až na nástupišti. Seděli jsme s kamarádem Michalem na baru a užívali si svůj drink a najednou vidíme, že je venku nějaký rozruch a i naši spolustolovníci opustili vagón a šli ven. Zůstali jsme stát pár desítek metrů před vlakem a najednou vidíme, že na nástupiště přišel asi tři a půl metru vysoký sloní samec a začal intenzívně ožírat a jak to zdejší sloni umí i olamovat pár stromů skoro na nástupišti. Byl tak zaujatý svojí činností, že se nám zdálo, že vůbec nevnímá své okolí. Někteří z nás to pochopili tak, že k němu mohou přijít skoro na dva metry a začít ho fotit nebo si s ním povídat. My s Michalem jsme naštěstí takové rozhodnutí neudělali. Jedna Američanka se následně ocitla tak blízko slona, že ztratil zájem o zelené větve stromu, výhružně zatroubil a razantně vyrazil směrem k ní. Venku bylo asi dvacet lidí a velká většina z našeho vlaku.

Co se dělo potom, jsem dlouho a nikde neviděl. Všichni se otočili a začali prchat směrem do vlaku, někteří se sráželi v úzkých nástupních dveřích a kdyby byla stažená okénka, tak by tam mnozí skákali i tudy. Naše defenzivní kroky našťěstí slona uklidnily a tak nás nepronásledoval, v klidu dožral svoji zelenou větvičku a za pár minut důstojně odkráčel do městečka hlavní třídou. My jsme ale pro jistotu, ještě aspoň hodinu ve vlaku zůstali. Jednou ze zdejších turistických atrakcí je něco, čemu se říká „Procházka se lvy“. Přes všechnu bohatost zvěře ve zdejších rezervacích statisticky každoročně klesají počty jejich kusů i množství jednotlivých druhů. Tento stav trvá mnoho desetiletí a trend je nezvratný. Divočinu v pravém slova smyslu už na celé planetě skoro nenajdete, snad s výjimkou Papuy Nové Guiney. Když jsme se poprvé před skoro dvaceti lety chystali do zdejší oblasti, měli jsme obavy, zda někde nebudou naše mobily bez signálu a zda si nemáme pořídit vysílačky. Naše obavy se ukázaly jako liché a kvalita signálu je mnohdy někde na odlehlé Šumavě horší než kdekoliv na turistických trasách v Africe. Snad s výjimkou Sahary, ale tuto zkušenost nemám. V této části kontinentu funguje řada charitativních projektů na záchranu zvěře. Jedním z nich je i snaha o udržení populace lvů. Na zdejší stanici shromažďují „lví sirotky“ z rezervací a dalších rozsáhlých území. Tato mláďata, která přišla o svou matku nebo smečku a sama by v divočině dlouho bez ochrany nepřežila, jsou zde shromážděna a zde se ve společenství ostatních mladých lvů a chovatelů učí těm správným návykům, aby za nějakých šest až

dvanáct měsíců mohla být do přírody na vhodném místě vypuštěna s dobrými šancemi na přežití. Peníze od turistů pomáhají podobné projekty spolufinancovat. Celá akce probíhá asi následovně. Koupíte si lístek, který stojí asi sto dolarů. Trochu váháte, ale pak si uvědomíte, že vám podobný lístek na brněnské přehradě neprodají a tak jdete do toho. Podepíšete revers, že celou asi dvouhodinovou akci absolvujete na vlastní nebezpečí a ani vy (ani vaše rodina, kdybyste to náhodou nepřežili) nebude požadovat žádnou náhradu škody. Jde se společně s mladými lvy na procházku. Lvů byste se bez vyzvání neměli dotýkat a do rukou vám dají malý klacík lépe řečeno proutek o délce nejvíce jednoho metru. Vpředu asi desetičlennou skupinku návštěvníků vede místní průvodce a na konci je ranger s kulovnicí, který se dívá více dozadu než dopředu. Průvodce přivedl tři mladé lvy, kteří leželi opodál a dále šli s námi celou cestu křovinatou savanou. Byli to sourozenci – asi stokilový sedmiměsíční Mzuni a jeho dvě starší sestry. Lvíčata byla pokojná a já jsem jenom věřil, že dostala před vycházkou dobře nažrat. Lví mlád'ata byla jako děti, holky docela ukázněné a chlapecký mazánek nezbedně skotačil kolem nás. I když jsme si dodávali vzájemně odvahy, byli jsme ze začátku všichni docela zaražení. Až tváří v tvář mladým predátorům jsme si uvědomili, že příroda je nevyzpytatelná a přece jenom, člověk nikdy neví, co se může stát. A malý proutek se nejevil vhodnou zbraní na případný souboj se lvem, byť mladým. Ale postupně jsme si zvykali jeden na druhého. Po chvíli si Mzuni lehl na kmen stromu a dovolil mi dokonce, abych ho pohladil.

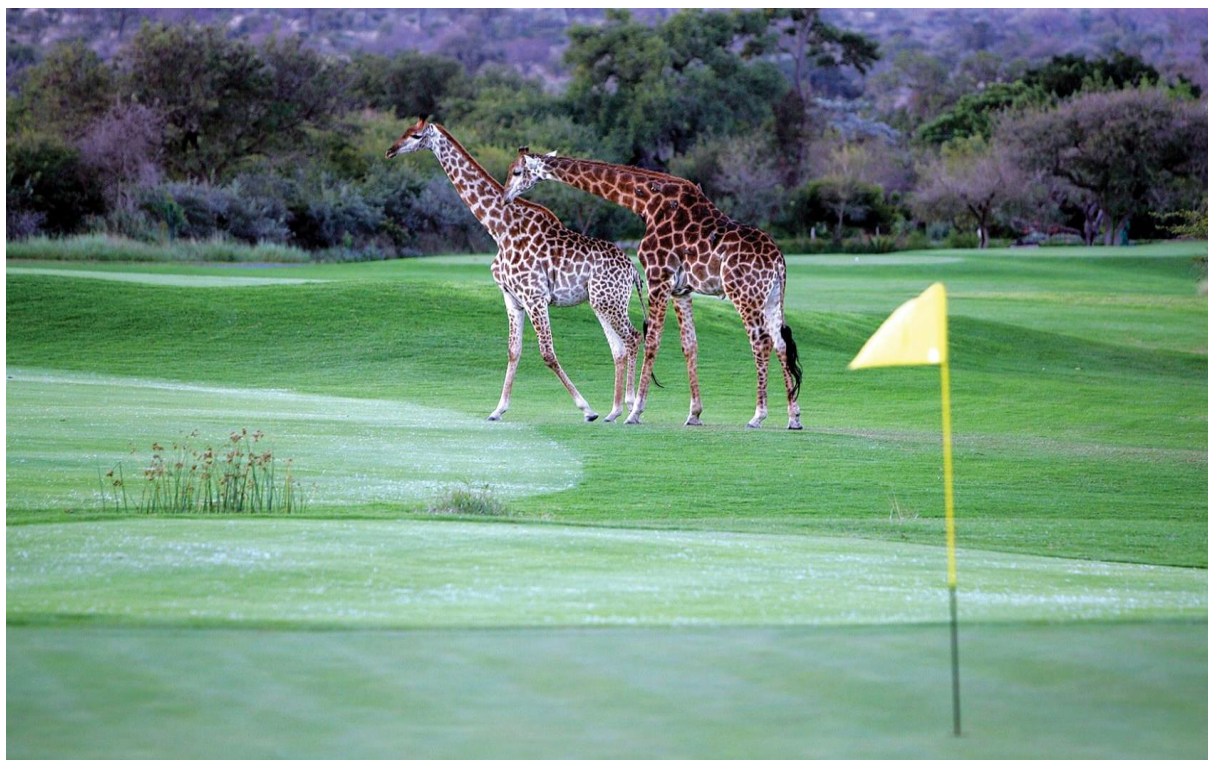
Ke konci procházky nám některým dovolili, abychom si se lvíčky ležícími na zemi trochu pohráli. Klekl jsem si na zem k Mzunimu a hladil ho po hlavě i hřbetu. Mzuni mi začal přátelsky olizovat lýtka a bérce. Před pár dny jsem se někde škrábl o trn a pod kolenem jsem měl zaschlou krev. Mzunimu zřejmě invenoval můj chlapský pot a stoupal svým jazykem výše a výše. Když vás olizuje pes nebo kočka, to asi řada z vás zná, jejich jazyk je měkký a hladký. Mzuniho lví jazyk byl ale jako struhadlo, docela drsný a zaschlou krev mi strhl, až z malé ranky začal crčet tenký proud mé krve. Mzuni zapomněl, že leží a začal se pomalu vztyčovat až byl najednou se svou hlavou u mého pasu a já znejistěl, co bude následovat. Naštěstí byl dobře naladěný a žádné krvavé myšlenky neměl. Já jsem se ale přesto od něho už rychle odpoutal a potom jsem byl klidnější.

Pro většinu z nás byl tento výlet s mladými lvy tak silný zážitek, že jsme si o něm ještě dlouho povídali. Video z této procházky najdete na konci tohoto článku.

Náš nabitý program se chýlil ke konci a čekala nás prohlídka světoznámých Viktoriiniých vodopádů, které spolu s Niagarou a Iguacú patří mezi tři největší a nejkrásnější vodopády na planetě. Od časů jejich objevitele Skota Livingstona se to tady změnilo, ale socha našeho Emila Holuba je připomínkou toho, kdo jako první vyhotovil mapu zdejší oblasti.

Dominantou je starý železný stoletý železniční most, který spojuje Zimbabwe a Zambii a je součástí Rhodesovy železnice. Po dělnících, kteří most stavěli, je tu jako památka luxusní hotel Victoria Falls. Na hotel byly ale původní dělnické ubytovny přestavěny až po dokončení mostu, kdy většina dělníků odsud odešla. Hotel byl dokončen v roce 1904 a je postaven v krásném viktoriánském stylu. Nabízí veškeré pohodlí i pro nejnáročnější klientelu a z jeho oken a zahrady je nádherný výhled na vodopády. Už v dobách mezi první a druhou světovou válkou zde bylo přímé letecké spojení a turistická linka z Británie. Vodopády leží na mohutné Zambezi a „hřmící“ voda padá dolů z výšky více než sto metrů a to přes hranu o šířce skoro dva kilometry. Zdejší vodopády jsou více než dvakrát širší i vyšší než Niagara. Množství dolů padající vody je závislé na roční době, nejpůsobivější obrázky jsou vidět v období dešťů. Pohled na vodopády je krásný ze země z obou jejich stran i z obou konců mostu. Nám to nestačilo a tak jsme si ještě zaplatili vyhlídkový let helikoptérou. Z vrchu to byl ještě úplně jiný pohled. Celá oblast Zambezi je obklopená stejnojmenným přírodním parkem.

V našich Golfových střípcích ze světa se píše nejen o různých cestách po světě, ale i o zdejším golfu. O golfu v JAR, Svazijsku, Namibii, Tanzánii a v Keni jsme už psali v několika jiných článcích o daných zemích. Zejména golf v Jihoafrické republice patří k nejlepším na světě a země dala světu řadu šampiónů. Na golfisty tady také čeká velký počet nádherných hřišť.

Cesta Jižním křížem se primárně netýkala golfu, ale přece jenom jsme se na pár míst dostali.

Mosambik je velmi chudá země s portugalskou koloniální minulostí a dodnes pociťuje následky dvacetileté občanské války a pomalu se začíná probouzet k životu. V zemi jsou jen dvě golfové devítky, jedna u metropole Maputo a druhá na severu u Beiry.

Botswana je relativně bohatá africká země a to zejména díky světovým nalezištím diamantů. Je velmi suchá a tvoří ji většinou polopoušť. Zelených oblastí je málo a safari park Chobe na severu země je výjimkou. Golf se zde pomalu probouzí a nejlepší hřiště jsou u hlavního města Gaborone – GC Gaborone a zejména nejlepší GC Phakalane (rating 5).

Nejvíce hřišť je v bývalé Rhodesii (Severní a Jižní) a v jejích dnešních nástupnických zemích Zambii a Zimbabwe. Ve srovnání s Botswanou a Mosambikem jsou zde lepší přírodní podmínky a britská koloniální minulost zde zanechala řadu slušných golfových hřišť.

V Zambii je jich několik desítek. Mezi pět nejlepších patří Nkana, Lusaka, Nchanga, Bonanza a Ndola. Kromě Lusaky, která se nachází vedle stejnojmenného hlavního města se ostatní z první pětky nachází na severu země v okolí Kitwe.

Podobná situace je v sousední Zimbabwe. Za nejlepší hřiště se považuje Royal Harare GC, které bylo založeno již v roce 1898 jako Salisbury GC. Mezi nejlepší dále patří Chapman GC (fee 25 USD), rovněž blízko Harare, které navrhl Petr Matkovich a Leopard Rock v Mutare na hranici s Mosambikem.

Kromě Jihoafrické republiky jsme golf na zdejších hřištích nehráli, ale kolem některých jeli a navštívili jsme v Livingstone Elephant Hills Golf Resort, které patří rovněž k domácí špičce.

Jeho architektem byl Gary Player. Patří stejnojmennému luxusnímu hotelu a leží poblíž delty Zambezi, než se řeka vrhá dolů do Viktoriiných vodopádů. Je součástí pravé divočiny. Dal jsem si tam espresso a projel jsem si s maršálem dvě jamky, více času nějak nebylo, ale tolik zvíře na golfovém hřišti jsem v životě neviděl. Hráče jsem tam skoro neviděl a zvířata se zde chovala jako doma. Už na dlouhé jedničce se v dopadové zóně driveru procházelo asi dvacet antilop – velké kudu i menší impaly a dvě zebry. Hned pár metrů vedle fervejí byly většinou

docela husté křovinaté porosty a v nich spousta vodních překážek. Maršál mi důvěrně sdělil, že se v lokálních pravidlech hřiště nedoporučuje v těchto místech hledat míče po méně povedených ranách, občas prý míč leží vedle odpočívajícího krokodýla, který by nemusel být nadšen představou, že by měl míček vrácen majiteli. Tak dvakrát týdně se jim prý k fervejím také zatoulá hroch a občas nějaký slon. O co méně je tady postaráno o hráčskou bezpečnost, o to více je tady adrenalinu. Normálně bych čekal, že před vstupem do hry zde musí golfista podepsat revers, že hraje na vlastní nebezpečí. Ale tak to zde nebylo.

Na závěr si dovoluji přiložit krátké srovnání vybraných světových hlavně afrických safari parků – můj subjektivní žebříček osobně navštívených nejzajímavějších rezervací. Ve všech níže uvedených parcích hrozí nebezpečí malárie a je vhodné být vybaven léky, které se zpravidla musí začít užívat už pár dnů před vstupem do oblasti. Přírodních parků s větším nebo menším množstvím zvěře a posazených v drsné přírodě je po celém světě řada. Aljaška, Kanada, Sibiř, Amazonie nebo místa v jihovýchodní Asii. Pokud bychom pominuli zvěř a soustředili se jen na přírodní krásy, tak asi nejúžasnějšími místy na planetě pro mě byl jižní ostrov Nového Zélandu a po něm hned Island. Ale pokud chcete vidět divoká zvířata volně žijící v přírodě a ve velkých počtech, tak bezkonkurenčně nejlepšími místy na světě jsou safari parky v jižní a východní Africe.

Ngoro Ngoro - Tanzánie

Podle mě jednička, v sopečné kaldeře o průměru asi dvacet kilometrů a v nadmořské výšce kolem dvou tisíc metrů se nachází největší koncentrace zvěře na světě. Je zde dostatek vody a potravy. Většinou bez problémů uvidíte Velkou pětku - Big five (buvol, slon, nosorožec, lev a leopard). Nejtěžší vůbec je spatřit kvůli jeho plachosti a malému počtu jedinců leoparda. Moje největší osobní zážitky – dodnes nepřekonaný lov buvolů lví smečkou – blíže viz video na konci článku. Nejsou zde žirafy, protože nedolají strmé stěny kráteru.

Serengeti - Tanzánie

Jediný park na světě, kde je stále i dnes možno vidět tisícihlavá stáda zvěře – hlavně pakoňů, zeber a antilop. Hodně žiraf, slonů a hrochů povalujících se v bažinách. Africkou Velkou pětku neuvidíte jen když máte velkou smůlu. Opravdové „nekonečné pláně“ parku velkého jako Morava. Velká část savany parku je rovinatá s malým počtem stromů a velice přehledná, takže je vidět zvěř hodně daleko. Neskutečné zážitky při letu balónem nad savanou. Skupinky Masajů toulající se savanou. Miliónové stádo zvěře při migraci mezi Serengeti a Masai Mara před nástupem období sucha.

Kruger – Jihoafrická republika

Jeden z nejkrásnějších parků s nejlepší infrastrukturou a zázemím. Byl jsem tam třikrát a vždy viděl Big five. Park je dosti nepřehledný se spoustou stromů, křovin a skalisek. Zahyne zde ročně nejvíc turistů, kteří si odskočí z auta na zakázanou toaletu. Je potřeba se držet na korbě auta nebo v otevřeném džípu. Řidič často musí dupnout prudce na brzdu a následně vidíte, že z křoví vystoupila vám přímo do cesty obrovská slonice s mládětem. Střet by byl katastrofou, ale hlavně pro vás. Takže se jen unaveně zvednete z podlahy auta a šťastně pozorujete tu pochodující nádheru. Ideální je zde den až dva přenocovat, jsou zde úžasné koloniální lodge např. Sabi Sabi nebo Lion Sands. Nejlepší bezpečnost a servis, oplocené lodge se na noc zavírají a před divočinou vás chrání elektrické napětí. Skoro celý Kruger je při své obrovské rozloze oplocen a mezi šestou večerní a ranní je uzavřen. Volnější přístup je pouze na mosambické hranici. Když v Mosambiku před lety zuřila občanská válka, tak tudy utíkaly do JAR tisíce civilistů. Moc jich tenkrát do bezpečí nedorazilo, hranice byla hodně zaminovaná a co nezabily miny, to dokončili lvi, leopardi a hroši. Rangeri z různých skupin zde při safari spolupracují a přes vysílačky se svolávají svá auta na zajímavá místa. Jediné místo na světě, kde si můžete zahrát na vlastní nebezpečí golf v divočině mezi predátory – GC Skukuza na jihu rezervace.

Etosha – Namibie

Bývalé velké solné jezero, dnes většinou celoročně skoro vyschlé. Leží na severu poblíž hranic s Angolou. Těšit se můžete na opravdu velká množství žiraf a slonů. Ze všech parků jsem tady viděl nejvíce lvů. Poměrně suchá oblast, takže hrochy a krokodýly většinou neuvidíte. Volně zde dále žijí nosorožci, gepardi, levharti, hyeny a buvolec. Také spousta antilop – kudu, antilopa losí a vzácná impala černočelá. Je zde jisté riziko malárie, ale to ostatně ve všech zde zmíněných parcích.

Hwange – Zimbabwe

Bývalý lovecký revír domorodých králů kmene Ndebele leží na severu země u hranic s Botswanou. Můžete zde vidět nebývalé množství zvěře všech druhů včetně Big five. Žije zde více než patnáct tisíc buvolů a třicet tisíc slonů. Je zde velmi mnoho žiraf, nejrůznějších druhů antilop a lvů. Podařilo se mi zde vidět více než stočlenné sloní stádo na velmi malém prostoru. Neskutečný zážitek z tříhodinového nočního safari. Blízko parku se nachází i golfové hřiště.

Chobe – Botswana

Obrovský kus divočiny velmi bohaté na všechny druhy zvěře je považován za jednu z nejkrásnějších rezervací nedotčené přírody. Nachází se na severu Botswany v místě, kde se země stýká se Zambii, Zimbabwe a Namibií. Zejména na vodě bohatém severu uvidíte velká stáda slonů, buvolů a antilop, která čelí útokům nejrůznějších predátorů – zejména lvů, gepardů a hyenám. Severní hranici parku tvoří stejnojmenná řeka Chobe, která se u Kasane vlévá do mohutné Zambezi. Zde v deltě Zambezi můžete vidět z člunu úchvatná vodní safari. Na jednom z ostrůvků na řece jsem zde viděl asi padesát stojících hrochů.

Lake Manyara – Tanzanie

Příjemný safari park, který se navštěvuje většinou při cestě na Serengeti a Ngora Ngoro. Dobře vás naladí na to, co přijde v dalších parcích. Dvě třetiny jeho rozlohy zabírá stejnojmenné jezero. Je zde dostatek zeleně a exotických stromů. Žije zde hodně hrochů, slonů, žiraf, pakoňů a prasat bradavičnatých. Vzácně lze spatřit stromové lvy a levharty. V okolí spousty ubytovacích zařízení dovádějí velké skupiny bezstarostných paviánů, které můžete pozorovat z oken svých pokojů.

Masai Mara – Keňa

Nachází se severně od Serengeti poblíž hranic s Tanzánií. Celosvětově známá rezervace hlavně díky přesunům více než miliónového stáda pakoňů a zeber mezi touto rezervací a Serengeti. Migrace začíná většinou v červnu, kdy je na Serengeti sucho zatímco na Masai Mara prší. Při putování za lepší pastvou musí někdy i čtyřicetakilometrová stáda kopytníků přebrodit řeku Grumeti i Maru. Zde na ně čeká největší nebezpečí v podobě množství číhajících hladových krokodýlů a také strmých svahů řek. Hodně zvířat zde při přechodu přes řeku zahubí krokodýli a hodně je v panice ušlapáno svými druhy. Číhá tu na ně i spousta dalších predátorů. Ti co se dostanou v pořádku na druhý břeh se dalších několik měsíců pasou na zdejších šťavnatých pastvinách. V listopadu se stáda vrací zpět opačným směrem a překonávají opět stejná nebezpečí. Množství kopytníků zde přitahuje i spoustu větších a menších predátorů.

Chitwan – Nepál

V podhůří Himálají položený safari park. Velké množství slonů a nosorožců, také ptáků. Zážitkem je společné koupání se slony v řece. Slibovaného tygra jsem za čtyři dny neviděl, ani když jsem vstal ve čtyři hodiny ráno, a musel si ho dofotit až v brněnské ZOO. Ale nestydím se za to. Pár let předtím jsem totiž potkal v JAR jednoho profesionálního fotografa a když jsem mu projevila uznání za nádhernou fotku lva na obálce katalogu Fischer Reisen, kterou dělal, tak mi opáčil. „Ty vole, to jsem nedělal na Serengeti, ale v pražské Tróji.“ Specialitou Chitwanu jsou výjezdy turistů za zvěří do hustých lesů na slonech. Na dřevěném sedátku sedí většinou dva lidé a za krkem slona jeho řidič a ošetřovatel, který ho krátkou tyčí s ostrým bodcem ovládá. Jednou jsme takhle asi na čtyřech slonech „vyšťourali“ a mimoděk obklíčili černého nosorožce. Ten se cítil ohrožen naší blízkostí a absencí ústupové cesty, že nás málem napadl. Naši vodiči na slonech mu naštěstí rychle uvolnili ústupovou cestu.

Pokud byste někdy o podobné cestě na safari uvažovali, tak to moc neodkládejte. Divoká příroda nám pomalu mizí, počty zvěře se snižují a záchrana přírody potřebuje pomoc člověka. Bůhví co tady bude za padesát let.

Odkazy

Procházka se lvy – video Walking with lions - <https://youtu.be/9hqcsQC4ruM>

Let helikoptérou nad Victoria Falls - <https://youtu.be/zXHscnQdtul>

6/4/2021

